Валєрія Марія Бралковська
(м. Чернівці)

Науковий керівник – к.ф.н. доц. Павлович Т.І.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ PRESENTATION PRACTICE PRODUCTION У ФОРМУВАННІ ТА РОЗВИТКУ ПИСЬМОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ДЕВ'ЯТОГО КЛАСУ

Анотація. *Статтю присвячено дослідженню ефективності застосування методу Presentation–Practice–Production (PPP) у формуванні та розвитку письмової компетентності учнів дев'ятого класу під час виконання письмових завдань на теми, передбачені навчальною програмою з англійської мови, затвердженою Міністерством освіти і науки України. У роботі розглянуто особливості поетапної організації навчання письма відповідно до моделі PPP, що передбачає презентацію мовного матеріалу та зразків письма, його контрольоване й напівконтрольоване опрацювання та подальше самостійне створення учнями власного письмового висловлювання. Емпіричне дослідження проводилося серед учнів дев'ятого класу віком 14–15 років і передбачало анкетування учнів та вчителів, проведення вхідного тестування та практичне застосування комплексу письмових завдань, розроблених на основі методу PPP. Результати анкетування засвідчили, що учні стикаються з такими труднощами під час письма, як недостатній словниковий запас, невпевненість щодо структури тексту та недостатня підготовленість до самостійного виконання письмового завдання. Результати вхідного тестування продемонстрували різний рівень сформованості письмових умінь учасників дослідження. Практичне застосування методу PPP показало, що його систематичне використання сприяє поетапному формуванню письмових умінь, підвищенню впевненості учнів та поступовому розвитку їхньої самостійності у письмовій діяльності.*

Ключові слова: *Presentation–Practice–Production (PPP), письмова компетентність, навчання письма, англійська мова, учні*

дев'ятого класу, поетапне навчання, модельований підхід, спільне письмо.

Abstract. *This article examines the effectiveness of the Presentation–Practice–Production (PPP) method in developing the writing competence of ninth-grade pupils through writing tasks based on topics included in the school curriculum approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine. The study focuses on the formation of pupils' ability to produce coherent, logically structured, grammatically accurate, and appropriately organized written texts. Particular attention is paid to the gradual nature of the PPP model, which involves three successive stages: presentation of relevant language material and writing patterns, guided practice through controlled and semi-controlled activities, and independent production of a written text. The empirical part of the study involved ninth-grade pupils aged 14–15 and included a survey of pupils and teachers, an initial writing assessment, and the practical implementation of PPP-based writing activities. The survey revealed that pupils experienced several difficulties in writing, including limited vocabulary, uncertainty about text organization, and insufficient awareness of appropriate writing structures. Many pupils also expressed a preference for receiving guidance and completing activities that prepare them for the final writing task. The results of the initial assessment demonstrated different levels of writing proficiency among the participants and provided a basis for further instructional intervention. The findings indicate that systematic application of the PPP method can provide learners with clear stages of preparation, practice, and independent writing, while gradually reducing teacher support. Therefore, PPP can be considered an effective structured approach to developing ninth-grade pupils' writing competence and increasing their confidence and independence in written communication in English.*

Key words: *Presentation–Practice–Production (PPP) method, writing competence, writing instruction, ninth-grade pupils, English language teaching, gradual approach, modelled writing, shared writing.*

Постановка проблеми. Письмо є фундаментальним та водночас когнітивно складним аспектом оволодіння англійською

мовою, який вимагає від здобувачів освіти комплексного використання лексичних, граматичних, орфографічних та дискурсивних навичок. Попри його стратегічне значення для формування комунікативної компетенції, у сучасній шкільній практиці письмо нерідко сприймається як неактуальний та малопривабливий вид мовленнєвої діяльності. Аналіз результатів анкетування та педагогічного спостереження дає підстави стверджувати, що більшість учнів старшої школи вважають процес навчання письма одноманітним та нудним. Серед ключових труднощів здобувачі освіти зазначають психологічний бар'єр під час вираження власних думок, обмежений активний словниковий запас та невміння синтаксично й логічно організувати слова в зв'язні речення й цілісні тексти [2, с. 10]. Ключевим інструментом розв'язання окресленої проблеми є систематичне застосування методичної моделі Presentation Practice Production (PPP), яка забезпечує покроковий, алгоритмізований та підтримувальний характер формування іншомовних письмових навичок.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні проблеми навчання іншомовного письма та класифікації письмових робіт перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких: Т. Лепеха, Т. Бенвел, М. Кучинський, Р. Джеффрі, О. Камм, О. Марія, Т. Грейнджер, К. Гуч, Е. Ламбірт, С. Ніколаєва, А. Кравченко, Дж. Клапер, Т. Блонова, Дж. Річардс, Т. Роджерс, І. Унгурян, О. Карп'юк, Дж. Коста, М. Вільямс, Г. Квінтон, Д. Ельконін, Л. Скрипченко, О. Скрипченко, Р. Туффс, Д. Стеффенс, К. Босвел, Дж. Річардсон, Т. Біро, І. Зимомря, В. Мойсюк, І. Булах, Л. Василенко, М. Савчин, Н. Кандибей, С. Вихор, О. Радченко, Л. Шкіль, В. Супрун, Л. Фурз, Л. Стрельцова та інші.

Аналіз наукових праць свідчить про багатоаспектність тлумачення сутності письма. Зокрема, М. Кучинський визначає письмо як комплексний, багаторівневий вид навчальної діяльності, що вимагає інтеграції когнітивно-мисленнєвих і мовленнєвих операцій [2, с. 10]. Натомість Т. Лепеха акцентує увагу на графіко-орфографічній стороні, розглядаючи письмо як відтворення звуків мови за допомогою відповідних графічних символів та знаків [3, с. 15].

Фундаментальний внесок у типологію письмових текстів зробив Р. Джеффрі, розробивши класифікацію, згідно з якою письмо поділяється на:

- **експозиційне** (*expository*) – висвітлює лише факти, докази та об'єктивні дані без вираження особистісного ставлення автора;
- **описове** (*descriptive*) – спрямоване на детальну художню або сенсорну характеристику об'єктів, явищ чи емоційного стану персонажів;
- **переконливе** (*persuasive*) – має на меті переконати читача в правоті автора шляхом наведення послідовних аргументів і контраргументів;
- **розповідне** (*narrative*) – спирається на навички усного мовлення для передачі хронології подій та сюжетного повідомлення.

Методичні засади формування іншомовного письма ґрунтовно досліджували С. Ніколаєва та Т. Блонова. Зокрема, С. Ніколаєва виокремлює три групи вправ для формування техніки письма: некомунікативні продуктивні (списування), вправи на заповнення/вписування та завдання, що передбачають написання власних робіт із опорою на природні стимули й контекст [4, с. 13]. У свою чергу, Т. Блонова пропонує триетапний алгоритм формування письмово-мовленнєвих умінь: від конструювання текстів за зразком до навчання самостійного вираження думок та оволодіння композиційною структурою висловлювання.

У контексті комунікативно-діяльнісного підходу метод PPP виступає чітко структурованою дидактичною матрицею. Сутність методу полягає у послідовній реалізації трьох фаз:

1. **Presentation (Презентація):** Надання нового лексико-граматичного матеріалу в автентичному контексті з опрацюванням його значення, форми та вживання.
2. **Practice (Практика):** Виконання серії керованих і напівкерованих (зокрема механічних) вправ для заповнення прогалин, автоматизації мовних одиниць та формування граматичної точності (*Accuracy*).
3. **Production (Продукція):** Автономне використання вивчених структур у вільному писемному мовленні з метою

досягнення мовленнєвої швидкості (*Fluency*).

Наукове обґрунтування методу спирається на концепцію переходу від декларативних знань до автоматизованих процедурних навичок. Разом із тим, методологічний аналіз засвідчує наявність як переваг (передбачуваність, чітка структура, зниження рівня тривожності учнів), так і ризиків (загроза мовленнєвої втоми, механістичність практики та брак спонтанної взаємодії). Для мінімізації зазначених недоліків ефективним є використання writing prompts (письмових підказок та опорних запитань), які спрямовують мислення учнів і допомагають логічно структурувати висловлення.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючою соціальною та освітньою потребою у формуванні здатності здобувачів освіти грамотно, чітко та аргументовано висловлювати власні думки в писемній формі. Найбільшим бар'єром для старшокласників залишається нездатність продукувати розлогі за обсягом тексти через обмежений словниковий запас та неуміння контекстуалізувати лексичні одиниці. Модель PPP дає змогу подолати ці бар'єри завдяки поступовому сходженню від ознайомлення з лексикою до її глибокої практичної автоматизації та подальшої комунікативної реалізації.

Метою статті є висвітлення та аналіз результатів експериментального (пробного) навчання, спрямованого на перевірку ефективності розробленого комплексу вправ за структурою Presentation Practice Production (за вимогами програми МОН України) для формування письмової компетентності учнів старших класів.

Для досягнення поставленої мети були виконані такі **завдання**:

- дослідити класифікацію письма науковців
- дослідити, які елементи беруть участь у формуванні письмової компетентності
- дослідити ефективність застосування методу PPP та продемонструвати результати

Виклад основного матеріалу. Метод Presentation Practice Production (PPP) є однією з найбільш усталених та універсальних моделей парадигми викладання іноземних мов, що виникла у межах так званої «слабкої версії» комунікативного підходу (Weak

Version of Communicative Language Teaching) у другій половині XX століття. Теоретичне підґрунтя даного методу базується на дедуктивній моделі навчання та теорії поетапного формування розумових дій, де процес засвоєння нового матеріалу розглядається як послідовний перехід від декларування знань (declarative knowledge) до автоматизованих процедурних навичок (procedural knowledge).

Головний дидактичний принцип PPP полягає в лінійному та контрольованому просуванні здобувача освіти: від первинного знайомства з навчальною одиницею через закриту (керовану) практику до її вільної, самостійної продукції у комунікативному контексті.

Метод PPP є класичною та широко використовуваною методикою у викладанні іноземних мов, яка передбачає покрокове та послідовне вивчення навчального матеріалу. Структурно ця модель поділяється на три ключові етапи: Presentation (презентація основної лексико-граматичної інформації та її контексту), Practice (виконання контрольованих, зокрема механічних, вправ для відпрацювання матеріалу) та Production (вільне використання сформованих мовних навичок у мовленні). Головними функціями цього підходу є чітке представлення нового матеріалу, регулярний аналіз та корекція помилок, а також багаторазове повторення для автоматизації навичок.

Як і будь-яка педагогічна модель, метод PPP має свої специфічні особливості. Його беззаперечними перевагами є високий рівень структурованості, прогнозованість уроку та легкість контролю засвоєння знань. Водночас аналіз практики застосування виявляє й певні недоліки та ризики: надмірна прив'язаність до жорсткої схеми може спричиняти швидку втому учнів, зумовлювати брак природного інтерактиву та обмежувати спонтанну комунікацію через значний обсяг механічних вправ.

Для перевірки практичної ефективності даного підходу було розроблено навчально-методичний комплекс із 15 вправ, укладений відповідно до програмних вимог МОН України. До комплексу увійшли завдання за темами Shopping, School life, Travelling, а також підсумкове завдання You made it. Під час проведення пробного навчання спостерігалася висока залученість та бездоганна участь

здобувачів освіти у виконанні запропонованих завдань.

Результати апробації продемонстрували виразну позитивну динаміку успішності учнів. За даними вхідного тестування, з-поміж 11 учасників початкового зрізу п'ятеро отримали 11 балів, четверо – 10 балів, один учень – 6 балів і ще один –5 балів. Після завершення експериментального навчання та проведення підсумкового тестування загальні показники 16 випробуваних суттєво зросли: 13 учнів здобули найвищий результат у 11 балів, один учень отримав 10 балів, один – 7 балів і один – 6 балів.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок про високу педагогічну ефективність структури PPP при вивченні програмного матеріалу з іноземної мови. Порівняльний аналіз результатів вхідного та підсумкового тестування довів, що покрокова система вправ сприяє значному підвищенню рівня знань: кількість учнів з найвищим результатом збільшилася більш ніж удвічі, а показники учнів із початково низьким рівнем знань помітно покращилися. Розроблений комплекс вправ показав високий мотиваційний потенціал, проте для нейтралізації недоліків методу – зокрема запобігання втомі учнів та подолання шаблонності – етап Practice доцільно збагачувати елементами інтерактиву, а етап Production орієнтувати на максимально природне та вільне комунікативне спілкування.

Список використаної літератури

1. Блонова Т.М. Алгоритм формування навичок письма. URL:https://irc.osvita-konotop.gov.ua/algoritm-formuvannya-navichok-pisma.html (дата звернення: 08.10.2025)
2. Кучинський М.В. Формування навичок письма – одна з основних проблем початкової школи. Київ. Початкова школа. 2006. №5. С.10–13.
3. Лепеха Т.В. Українознавство: навчальний посібник. Київ. Просвіта. 2005. 56 с.
4. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов. Київ. Ленвіт. 2019. С.17–24.
5. Using the PPP lesson structure to teach grammar and vocabulary. URL: https://sanako.com/using-the-ppp-lesson-structure-to-teach-grammar-and-vocabulary#Advantages_and_disadvantages_of_the_

PPP_lessons_in_language_teaching (access date: 05.01.2026)
6. Tara Benwell What is writing? URL:https://www.englishclub.com/writing/what.php (date of access: 27.11.2025)

References

1. Blonova T.M. Alhorytm formuvannia navychok pysma. URL:https://irc.osvita-konotop.gov.ua/algoritm-formuvannya-navichok-pisma.html (data zvernennia: 08.10.2025)
2. Kuchynskyi M.V. Formuvannia navychok pysma – odna z osnovnykh problem pochatkovoi shkoly. Kyiv. Pochatkova shkola. 2006. №5. S. 10 –13.
3. Lepekha T.V. Ukrainoznavstvo: navchalnyi posibnyk. Kyiv. Prosvita. 2005. 56 s.
4. Nikolaieva S.Yu. Osnovy suchasnoi metodyky vykladannia inozemnykh mov. Kyiv. Lenvit. 2019. S. 17–24.
5. Using the PPP lesson structure to teach grammar and vocabulary. URL: https://sanako.com/using-the-ppp-lesson-structure-to-teach-grammar-and-vocabulary#Advantages_and_disadvantages_of_the_PPP_lessons_in_language_teaching (access date: 05.01.2026)
6. Tara Benwell. What is writing? URL:https://www.englishclub.com/writing/what.php (date of access: 27.11.2025)